

Formulář pro uplatnění připomínek, stanovisek a názorů

NÁZEV NÁVRHU OPATŘENÍ KE KONZULTACI:

Analýza trhu č. A/8/XX.201 (návrh)
trh č. 8 – přístup a původ volání (originace) ve veřejných mobilních telefonních sítích

Čj.: ČTÚ-52 293/2015-611

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE DOTČENÉHO SUBJEKTU:

Obchodní firma / název / jméno a příjmení: Asociace provozovatelů kabelových a telekomunikačních sítí v ČR (APKT)

IČO (bylo-li přiděleno): 452 47 625

Kontaktní osoba (vč. telefonního čísla a adresy elektronické pošty):

RNDr. Přemysl Klíma, CSc., tel. č. +420 602 669 880, +420 778 130 000, e-mail
preklitel@gmail.com

DŮVĚRNOST POSKYTNUTÝCH INFORMACÍ:

Český telekomunikační úřad bude považovat zde poskytnuté informace za důvěrné, pouze pokud je dotčený subjekt označí jako důvěrné nebo jako obchodní tajemství. Český telekomunikační úřad si vyhrazuje právo použít poskytnuté údaje, s výjimkou údajů označených jako důvěrné nebo jako obchodní tajemství, a tyto údaje též uveřejnit podle Pravidel Českého telekomunikačního úřadu pro vedení konzultací na diskusním místě. Pokud dotčený subjekt označí připomínku, popřípadě její část, za důvěrnou nebo jako obchodní tajemství, pak taková připomínka nebude uveřejněna na diskusním místě. Obdobně se postupuje i v případě stanovisek a názorů. Připomínky, které nebudou uveřejněny na diskusním místě, se podle čl. 9 odst. 3 Pravidel Českého telekomunikačního úřadu pro vedení konzultací na diskusním místě nevypovídají.

I. PŘIPOMÍNKY K JEDNOTLIVÝM ČÁSTEM/USTANOVENÍM NÁVRHU OPATŘENÍ:

1. *Uvedení konkrétního ustanovení návrhu opatření, kterého se připomínka týká:*

Článek 1, bod (2) – zásadní připomínka

Návrh na doplnění, změnu, zrušení nebo nahrazení textu ustanovení návrhu opatření:

Navrhujeme upravit znění bodu (2) takto:

Na základě analýzy Úřad konstatuje, že trh **definovaný v roce 2012** nesplnil test tří kritérií a nelze jej proto nadále považovat za trh relevantní. Uplatnění ex-ante regulace na **analyzovaném** **takto** **definovaném** trhu není možné. Další zkoumání, zda je trh **mobilní originace** efektivně konkurenční a zda na něm působí podnik s významnou tržní silou, ~~není~~ **opodstatněné** Úřad provede **po novém vymezení tohoto trhu.**

Odůvodnění:

Ve výroční zprávě ČTÚ za rok 2014 se k analýze RT8 uvádí:

„Trh vymezený v roce 2012 zahrnoval jen přístup a původ volání ve veřejných mobilních telefonních sítích 2. a 3. generace. ČTÚ bude muset v závěrech svého hodnocení platnosti testu tří kritérií zohlednit i možnosti komerčního vyjednávání o podmínkách velkoobchodních smluv v situaci, kdy v současné době jsou na trhu síťovými operátory běžně nabízeny tzv. datově centrické tarify (neomezený hlas a SMS s velkým objemem datového limitu) využívající rovněž síť LTE.“

Tento záměr není v návrhu ART8 reflektován. Tarify FREE O2, „s námi ...“ T-Mobile a RED LTE Vodafone kombinující hlasové a SMS s datovými službami (s velkými objemy dat a vysokou přenosovou rychlostí) tvoří těžiště současné nabídky všech MNO, zatímco původně

vymezený trh založený na hlasových službách GSM a UMTS postupně ztrácí na významu. Má-li být předkládané OOP nástrojem regulace mobilního trhu ve smyslu §4 ZEK, musí být podle našeho názoru založeno na aktuálním věcném vymezení trhu.

Naléhavost požadavku na co nejrychlejší revizi závěrů předkládané analýzy je dána zejména tím, že MVNO nemohou nové maloobchodní nabídky MNO reprodukovat jednak pro nemožnost získat za konkurenceschopných podmínek přístup k službám LTE, a také pro stagnující velkoobchodní ceny oproti klesajícím cenám na souvisejícím maloobchodním trhu. Tím jsou MVNO vytlačováni do okrajových segmentů maloobchodního trhu a nemohou efektivně působit ve prospěch rozvoje hospodářské soutěže.

Je zřejmé, že při novém vymezení RT8 bude nutné se vypořádat s otázkou tzv. pure bundlingu u služeb LTE, které tvoří nedílnou součást datově centrických tarifů. V původním návrhu ART8 z prosince 2012 bylo navrženo řešení:

„Služby mobilních volání nabízené jako součást balíčků tak budou posuzovány jako součást předmětného maloobchodního trhu. Úřad považuje za zásadní společnou nabídku přístupu a služeb volání, SMS a dat v sítích GSM a UMTS (pure bundling). Protože je zřejmé, že stejný standard poskytovaných služeb bude muset zajistit i subjekt nově vstupující na trh, bude tedy třeba tuto skutečnost zohlednit i na souvisejícím velkoobchodním trhu přístupu a původu volání (originace) ve veřejných mobilních telefonních sítích.“

Jsme přesvědčeni, že tento koncept se dalším vývojem na trhu mobilní originace potvrzuje.

Další argumenty pro nové vymezení RT8 jsou uvedeny také v následujících bodech našeho stanoviska.

2. Uvedení konkrétního ustanovení návrhu opatření, kterého se připomínka týká:

Část A, řádky 406 - 409

Návrh na doplnění, změnu, zrušení nebo nahrazení textu ustanovení návrhu opatření:

Část textu od slov „Lze tak dovozovat“ vypustit

Odůvodnění:

Podmínky individuálně uzavíraných smluv mezi MNO a MVNO/MVNE jsou utajovány a proto nový žadatel o velkoobchodní přístup nemůže hostitelského operátora vybírat na základě porovnání konkrétních údajů (k uzavření velkoobchodní smlouvy na základě veřejné nabídky MNO dosud podle našich informací nedošlo). Součástí velkoobchodní smlouvy je obvykle závazek exkluzivity, takže změna hostujícího operátora pak není bez přerušení činnosti možná ani v dalším období. Variabilita smluvních podmínek je tudíž jednostranně pod kontrolou MNO a nemůže být prostředkem pro posilování konkurence na trhu.

3. Uvedení konkrétního ustanovení návrhu opatření, kterého se připomínka týká:

Část A, řádky 420 - 424

Návrh na doplnění, změnu, zrušení nebo nahrazení textu ustanovení návrhu opatření:

Text „V této souvislosti tak lze uzavřít, že Úřad za dobu působení MVNO/MVNE na velkoobchodním trhu nebyl požádán o vydání stanoviska ke sporným částem návrhu smlouvy nebo k důvodům odmítnutí, a lze tak oprávněně předpokládat, že poskytovatelé služeb jsou doposud schopni se na nastavení a změně smluvních podmínek dohodnout bez zásahu Úřadu“ nahradit textem „Úřad nevydal stanovisko z vlastního podnětu“.

Odůvodnění:

Oficiálnímu předložení žádosti o vydání stanoviska zabránily jiné důvody, věcný problém úpravy velkoobchodní smlouvy podle vývoje trhu trvá. Podle §80, odst. 6 ZEK mohl Úřad vydat stanovisko také z vlastního podnětu.

4. Uvedení konkrétního ustanovení návrhu opatření, kterého se připomínka týká:

Část A, řádky 435 - 441

Návrh na doplnění, změnu, zrušení nebo nahrazení textu ustanovení návrhu opatření:

Část textu od slov „Uvedená tvrzení“ vypustit

Odůvodnění:

Podle našich informací je poskytování neomezených služeb volání a SMS za konkurenceschopných podmínek pro MVNO při započtení vlastních nákladů ztrátové. Hlavním problémem pro MVNO jsou však datově centrické tarify, kterým dávají často přednost i ti zákazníci, kteří ve skutečnosti svůj datový limit nevyčerpají. Služby na bázi sítí LTE velkoobchodně zpřístupnil pouze T-Mobile za málo výhodných cenových podmínek. Veřejné velkoobchodní nabídky LTE nejsou velkoobchodním trhem akceptovány a MNO je přitom na maloobchodním trhu nabízejí bez přírážek. Závěr, že běžní MVNO mohou neomezené a datově centrické nabídky realizovat proto není podle našeho názoru podložen ani při omezeném vymezení RT8 z roku 2012 a při rozšířené definici tohoto trhu už vůbec ne.

5. Uvedení konkrétního ustanovení návrhu opatření, kterého se připomínka týká:

Část C, řádek 1017

Návrh na doplnění, změnu, zrušení nebo nahrazení textu ustanovení návrhu opatření:

Za řádek 1017 doplnit nový text:

Při analýze relevantního trhu Úřad postupoval podle věcného vymezení trhu z roku 2012, které v této fázi analýzy neaktualizoval.

Odůvodnění:

Struktura trhu mobilní orientace se od roku 2012 v segmentu hlasových a SMS služeb vyvíjela spojitě a hlavním momentem bylo zavedení neomezených tarifů u všech MNO za velmi podobných provozních a cenových podmínek. V oblasti mobilních dat, které jsou většinou nabízeny jako součást integrovaných balíčků mobilních služeb, však došlo k revolučnímu vývoji zahrnujícímu služby LTE a nabídky datově centrických tarifů. V maloobchodních nabídkách MNO jsou balíčky až 30GB/měs. s přenosovou rychlostí až 225 Mbps, zatímco v roce 2012 byly tyto parametry řádově nižší. Jednotkové ceny se také řádově snížily a nyní se dostávají na úroveň jednotek haléřů za MB. Ceny jsou přitom závislé na objednávkách hlasových služeb (viz Výroční zpráva ČTÚ za rok 2014). Tím se zásadně změnila struktura poptávky po mobilních službách v ČR.

Je nepochybné, že výsledky ART8 budou silně závislé na tom, jak je RT8 vymezen. To se týká především MVNO (a MVNE), kteří mají v současné době přístup k novým službám značně omezen a v nově vznikajícím tržním prostředí přestávají plnit očekávanou roli podporovatelů rozvoje hospodářské soutěže.

6. Uvedení konkrétního ustanovení návrhu opatření, kterého se připomínka týká:

Část C, řádek 1064

Návrh na doplnění, změnu, zrušení nebo nahrazení textu ustanovení návrhu opatření:

Za řádek 1064 doplnit nový text:

V souvislosti s tím bude nutné sledovat i další rozvoj MVNO, který se v poslední době zpomaluje.

Odůvodnění:

Podle našich informací se aktivity MVNO/MVNE v poslední době zpomalují a jejich konkurenční potenciál se v důsledku nového vývoje oslabuje.

7. Uvedení konkrétního ustanovení návrhu opatření, kterého se připomínka týká:

Část C, řádek 1064

Návrh na doplnění, změnu, zrušení nebo nahrazení textu ustanovení návrhu opatření:

Na konci odstavce by mělo být doplněno, zda někdo veřejnou nabídku některého MNO využil a odpovídající produkty uvedl na trh.

Odůvodnění:

Podle našich informací k uzavření velkoobchodní smlouvy na základě veřejné nabídky přístupu k sítím LTE nedošlo a proto je existence veřejných nabídek LTE pro ART8 nerelevantní (zejména pro vymezení trhu z roku 2012).

7. Uvedení konkrétního ustanovení návrhu opatření, kterého se připomínka týká:

Část C, řádek 1224 a řádek 1232

Návrh na doplnění, změnu, zrušení nebo nahrazení textu ustanovení návrhu opatření:
slova „relativně zanedbatelné“ nahradit slovy „celkově nižší“

Odůvodnění:

Pro zdárný rozjezd projektů MVNO/MVNE jsou podstatné vstupní (investiční a provozní) náklady na 1 zákazníka, které rozhodně nejsou zanedbatelné.

8. Uvedení konkrétního ustanovení návrhu opatření, kterého se připomínka týká:

Část C, řádek 1286 a řádek 1332

Návrh na doplnění, změnu, zrušení nebo nahrazení textu ustanovení návrhu opatření:
v řádku 1286 za slovo „aby“ a v řádku 1332 za slovo RT 8 doplnit: „při stávajícím vymezení trhu“

Odůvodnění:

Domníváme se, že v případě rozšíření věcného vymezení trhu se strukturální překážky stanou natolik významnými, že bude třeba tento závěr přehodnotit. Jak bylo uvedeno výše, velkoobchodní přístup ke službám LTE a neomezeným balíčkům je značně omezen a vede k tomu, že MVNO nemohou efektivně soutěžit o lukrativní segmenty trhu mobilní originace.

9. Uvedení konkrétního ustanovení návrhu opatření, kterého se připomínka týká:

Část C, řádky 1451 - 1503

Návrh na doplnění, změnu, zrušení nebo nahrazení textu ustanovení návrhu opatření:
Doplnit informaci, jaký je podíl velkoobchodu (a hlavních poskytovatelů) na celkovém počtu provolaných minut (obdobně jako u analýzy počtů SIM)

Odůvodnění:

Tato informace je důležitá proto, aby mohlo být posouzeno, zda struktura zákazníků (počtů SIM) koresponduje s objemy provozu. Z porovnání Grafů č. 3 a 9 se zdá, že tomu tak není. To by mohlo indikovat rozdílné postavení účastníků RT8. Podobná situace může být při sledování výnosů poskytovatelů a také v případech SMS a datových služeb.

10. Uvedení konkrétního ustanovení návrhu opatření, kterého se připomínka týká:

Část C, řádky 1556 - 1561

Návrh na doplnění, změnu, zrušení nebo nahrazení textu ustanovení návrhu opatření:
od slov „tržní podíl.“ text vypustit

Odůvodnění:

Jak bylo uvedeno výše (viz připomínka 2), možnosti výběru hostitelského MNO se v praxi neuplatní.

11. Uvedení konkrétního ustanovení návrhu opatření, kterého se připomínka týká:

Část C, řádek 1589

Návrh na doplnění, změnu, zrušení nebo nahrazení textu ustanovení návrhu opatření:
na konec odstavce doplnit: „hlasových služeb prostřednictvím sítí GSM a UMTS“.

Odůvodnění:

Závěr k vývoji trhu se nevypořádává s neomezenými a datově centrickými tarify ani s očekávaným nástupem nových služeb (VoLTE, služby OTT apod.).

12. Uvedení konkrétního ustanovení návrhu opatření, kterého se připomínka týká:

Část C, řádky 1635 - 1640

Návrh na doplnění, změnu, zrušení nebo nahrazení textu ustanovení návrhu opatření:
celý odstavec podložit informacemi o akceptaci veřejných nabídek LTE trhem nebo jej vypustit

Odůvodnění:

Viz připomínka 7. Povinnost MNO jednat o poskytnutí LTE se uplatní, jen pokud bude zakotveno, že nabídka LTE musí umožnit konkurenceschopnou nabídku MVNO/MVNE.

13. Uvedení konkrétního ustanovení návrhu opatření, kterého se připomínka týká:

Část C, řádek 1677

Návrh na doplnění, změnu, zrušení nebo nahrazení textu ustanovení návrhu opatření:
na konec odstavce doplnit větu „Do nabytí účinnosti této legislativní změny představuje nedodržování stanovené lhůty pro přenos čísla barieru vstupu na RT8.“

Odůvodnění:

Prodlužování lhůty pro portace (zvláště v kombinaci s různými retenčními nástroji) negativně ovlivňují podnikání MVNO.

14. Uvedení konkrétního ustanovení návrhu opatření, kterého se připomínka týká:

Část C, řádky 1781 - 1788

Návrh na doplnění, změnu, zrušení nebo nahrazení textu ustanovení návrhu opatření:

Závěr ke kritériu č. 2 doporučujeme upravit takto:

a) za slova „... vymezeného trhu“ doplnit „volání v sítích GSM a UMTS“

b) vypustit část věty: „ i nepřímý vliv na konkurenci prostřednictvím rozvoje služeb poskytovaných přes LTE sítě“

Odůvodnění:

Domníváme se, že pro širší definici trhu mobilní originace zahrnující i služby LTE a datové centrické tarify navrhovaný závěr nelze použít (viz též výše uvedené připomínky).

15. Uvedení konkrétního ustanovení návrhu opatření, kterého se připomínka týká:

Část C, kapitola 3.3 (řádky 1789 – 1844)

Návrh na doplnění, změnu, zrušení nebo nahrazení textu ustanovení návrhu opatření:

Celou kapitolu 3.3 vypustit nebo kompletně přepracovat ve smyslu odůvodnění

Odůvodnění:

Ex post regulace prováděná ÚOHS typicky řeší případy, kdy vztahy mezi subjekty na trhu jsou nastaveny a výjimečně dojde k jejich narušení. To ale není případ RT8, kde mezi sebou jednají subjekty s velmi různým tržním postavením a neporovnatelnou vyjednávací silou. Přitom se jedná o technologicky náročné odvětví, které se řídí samostatným speciálním zákonem (ZEK). Problémy jednotlivých MVNO jsou si velmi podobné (nedostupnost velkoobchodní nabídky některých služeb za konkurenceschopných podmínek, nerespektování vývoje na souvisejícím maloobchodním trhu, různé omezující smluvní podmínky kladené ze strany MNO, závazky minimálního plnění s vysokými postihy). Navíc jde o odvětví charakteristické rychlým vývojem, kde případné prodlevy při použití standardních postupů ex post regulace mohou přinést nevratné škody poškozenému subjektu.

Z toho plyne, že problémy na trhu mobilní originace jsou systémové povahy a měly by být – alespoň v současné fázi vývoje tohoto trhu – řešeny nástroji ex ante regulace.

Pokud regulátor nenajde (například na základě nového vymezení RT8) cestu k prosazování spravedlivé hospodářské soutěže na tomto relevantním trhu, nelze podle našeho názoru očekávat, že dojde k vyváženému rozvoji ve prospěch koncových uživatelů.

16. Uvedení konkrétního ustanovení návrhu opatření, kterého se připomínka týká:

Část C, kapitola 4, řádky 1846- 1851

Návrh na doplnění, změnu, zrušení nebo nahrazení textu ustanovení návrhu opatření:

Závěr doporučujeme upravit takto:

a) za slova „...mobilních telefonních sítích“ doplnit „v sítích GSM a UMTS“

b) vypustit poslední větu: „Nadto i struktura trhu svědčí o směřování k rozvoji trvalé hospodářské soutěže a uplatňování práva hospodářské soutěže samo o sobě dostatečně řeší případná selhání trhu.“

Odůvodnění:

Domníváme se, že pro širší definici trhu mobilní originace zahrnující i služby LTE a datově centrické tarify navrhovaný závěr nelze použít (viz též výše uvedené připomínky).

II. STANOVISKA A NÁZORY K NÁVRHU OPATŘENÍ:

(Český telekomunikační úřad k uplatněným stanoviskům a názorům přihlédne při konečném znění opatření, avšak nevypovídá je.)

- 1.** APKT se zabývá možností začlenění mobilních služeb do svých integrovaných balíčků služeb elektronických komunikací již 5 let a velmi uvítala rozhodnutí ČTÚ z roku 2012 zařadit trh mobilní originace mezi relevantní trhy. Jsme přesvědčeni, že právě tento krok umožnil zahájení aktivit MVNO/MVNE v ČR. APKT iniciovala vznik MVNE Quadruple a v současnosti poskytuje mobilní služby 5 z 22 řádných členů APKT. Ostatní členové asociace se zatím k projektu aktivně nepřipojili, protože stávající podmínky MNO na jedné straně a měnící se poměry na maloobchodním mobilním trhu jim neposkytují dostatečnou motivaci k účasti na projektu. Z této situace vycházejí připomínky uplatněné v našem stanovisku.
- 2.** Stávající situace na velkoobchodním trhu mobilních služeb je alarmující v tom, že nové maloobchodní nabídky MNO se svou atraktivitou a cenou pro většinu koncových zákazníků dostávají do konfliktu s podmínkami velkoobchodní nabídky mobilních služeb jak v hlasové, tak i v datové oblasti, která je pro vytváření konvergovaných nabídek stále více důležitá. Neochotu MNO reagovat pozitivně na tento vývoj je pro další perspektivu našeho záměru „Quadruple Play – One Bill“ považujeme za nebezpečnou. Jsme proto přesvědčeni, že bez další účasti nezávislého regulátora a využívání principů ex ante regulace se mobilní trh v ČR nebude zdravě rozvíjet a spíše se bude vracet do stavu před rokem 2012. Určité náznaky tohoto trendu se objevují již nyní (pokles zájmu o vstup nových subjektů na trh mobilní originace, vytlačování MVNO mimo atraktivní segmenty zákazníků apod.).
- 3.** Doporučujeme, aby analýza RT8 byla co nejrychleji zopakována na základě nového vymezení RT8, které zahrne i LTE, datově centrické tarify, VoLTE a potenciál služeb OTT tak, jak si to Úřad ve své výroční zprávě i v dalších dokumentech předsevzal. APKT je připravena na tomto postupu spolupracovat podle požadavků Úřadu.

Datum:

11. 9. 2015